

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Projekts „Nevalstisko organizāciju aktīvas un kvalitatīvas līdzdalības nodrošināšana lēmumu pieņemšanai publiskajā sektorā un ES politikas īstenošanai mērniecības nozarē”.

(līguma Nr. 1DP/1.5.2.2.2/12/APIA/SIF/018/138)

92.07% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību.

Apakšaktivāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

ziņojums

NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU LĪDZDALĪBA POLITIKAS VEIDOŠANAS PROCESĀ

Šis ziņojums “Nevalstisko organizāciju līdzdalība politikas veidošanas procesā” ir veidoti ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu. Par Metodisko norādījumu “ Nevalstisko organizāciju līdzdalība politikas veidošanas procesā” saturu atbild Latvijas Mērnieku biedrība, Latvijas Kartogrāfu un ģeodēzistu asociācija.

Rīga – 2014

Saturs

1. Ievads
2. Ministru kabineta Deklarācija.
3. Politikas plānošanas dokumentu projektu un tiesību aktu projektu izstrāde.
4. Politikas ieviešana.

Pielikums:

- Tiesību aktu pieņemšanas shēma.

Ievads

Iespēja līdzdarboties politikas veidošanas procesā ir ikvienam sabiedrības pārstāvim. Tomēr lielākas iespējas ietekmēt lēmumu sagatavošanas procesu ir aktīvākajiem iedzīvotājiem, sabiedrības pārstāvjiem, kuri ir apvienojušies nevalstiskajās organizācijās, lai aizstāvētu savas intereses un izteiktu viedokli. Šajā dokumentā tiks apskatīts politikas veidošanas process, un kā Nevalstiskās organizācijas var tajā līdzdarboties.

Ministru kabineta Deklarācija

Atbilstoši Ministru kabineta iekārtas likumam, Ministru prezidents vada Ministru kabineta darbu un nosaka tā galvenās politiskās vadlīnijas, kā arī nodrošina, ka tiek izstrādāta un īstenota Deklarācija par Ministru kabineta iecerēto darbību (turpmāk arī — Deklarācija) un rīcības plāns tās īstenošanai.

Deklarācija par Ministru kabineta iecerēto darbību ir politisko vadlīniju dokuments, kuru, izvērtējot hierarhiski augstākos ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumentus un nacionālās drošības politikas plānošanas dokumentus, izstrādā Ministru kabineta pilnvaru laikam un kurā ietver Ministru kabineta darbības prioritātes, sasniedzamos mērķus un rezultātus

Pirms Ministru kabineta sastādīšanas, Ministru prezidenta amata kandidāts iesniedz Valsts prezidentam un Saeimas priekšsēdētājam Deklarāciju. Saeima balso par uzticības izteikšanu Ministru kabinetam pēc tam, kad Ministru prezidenta amata kandidāts ir sniedzis ziņojumu par iespējamo Ministru kabineta sastāvu un par Deklarāciju.

Pamatojoties uz Deklarāciju, Ministru kabinets ne vēlāk kā triju mēnešu laikā pēc tam, kad Saeima tam izteikusi uzticību, Ministru kabineta kārtības rullī noteiktajā kārtībā izstrādā un apstiprina rīcības plānu Deklarācijas īstenošanai.

Pārresoru koordinācijas centrs Ministru prezidenta vai Ministru prezidenta amata kandidāta uzdevumā un nepieciešamajā apjomā koordinē Deklarācijas un rīcības plāna izstrādi.

Deklarācijas un rīcības plāna izpildi Ministru kabineta kārtības rullī noteiktajā kārtībā kontrolē Ministru prezidents.

Ministru prezidents ziņo Saeimai par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību Saeimas kārtības rullī noteiktajā kārtībā.

Nevalstisko organizāciju līdzdalības iespējas:

- **Sadarboties ar politiskajām partijām deklarācijas gatavošanas laikā;**
- **Sadarboties ar potenciālo Ministru prezidentu deklarācijas gatavošanas laikā;**
- **Sadarboties ar politiskajām partijām, Ministriem, Ministru prezidentu deklarācijas īstenošanā;**
- **Piesaistīt masu mediju uzmanību interesējošo jautājumu aktualizēšanā;**
- **Sekot līdzi deklarācijas īstenošanai.**

Politikas plānošanas dokumentu projektu un tiesību aktu projektu izstrāde un pieņemšana

Atbilstoši Deklarācijai, ministrijās tiek realizēta politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektu gatavošana. Ministrijas, gatavojot šos dokumentus, var veidot darba grupas, kurās nereti piesaista arī kompetentu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Tādējādi jau pašā dokumenta sākuma stadijā iespējams izdiskutēt veiksmīgākos risinājumus konkrētajā jomā.

Ja nevalstiskā organizācija nav piedalījusies tiesību akta gatavošanas darba grupā, tai ir tiesības izteikt savus priekšlikumus vai iebildumus tā pieņemšanas gaitā.

Tiesību aktu aprīte

1. Valsts sekretāru sanāksme

Izstrādātos plānošanas dokumentu, informatīvo ziņojumu un tiesību aktu projektus, ministrija piesaka izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē

Atbildīgās ministrijas izsludināto projektu saskaņo ar Valsts sekretāru sanāksmes protokolā norādītajām ministrijām un citām institūcijām.

Ja cita institūcija, kas nav norādīta Valsts sekretāru sanāksmes protokolā kā atzinuma sniedzēja, ir sniegusi atzinumu par izsludināto projektu, atbildīgā ministrija vērtē arī šo atzinumu, kā arī uzaicina attiecīgās institūcijas pārstāvi piedalīties saskaņošanas procesā.

Pēc tiesību akta projekta izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmes, MK kārtības rullī noteiktajos termiņos un kārtībā sniedz atzinumu.

Atzinums (priekšlikumi un iebildumi) jānosūta atbildīgajai ministrijai.

Ja atzinumos par izsludināto projektu izteikti iebildumi un priekšlikumi, atbildīgā ministrija izvērtē tos, precizē projektu un sagatavo izziņu par atzinumos izteiktajiem iebildumiem. Izziņā vienkopus norāda visus ministriju un citu institūciju atzinumos izteiktos iebildumus par konkrēto projekta punktu (pantu, daļu)

Ja izsludināto projektu ministrijas un citas institūcijas atbalstījušas bez iebildumiem vai izteikušas tikai priekšlikumus, projektu uzskata par saskaņotu un atbildīgā ministrija sagatavo projektu iesniegšanai Ministru kabineta sēdē vai ja atbildīgā ministrija, precizējot izsludināto projektu, ir ņēmusi vērā saskaņošanas dalībnieku iebildumus un piecu darbdienu laikā pēc izziņas un precizētā projekta nosūtīšanas no saskaņošanas dalībniekiem nav saņēmti iebildumi par precizēto projektu, projektu uzskata par saskaņotu un atbildīgā ministrija sagatavo projektu iesniegšanai Ministru kabineta sēdē.

Lai panāktu vienošanos par vērā neņemtajiem vai daļēji vērā ņemtajiem iebildumiem, atbildīgā ministrija sasauc kopīgu starpministriju (starpinstitūciju) sanāksmi. Ja iebildumu apjoms un būtība ļauj, tad saskaņošanu var organizēt elektroniski. Atbildīgā ministrija uz oficiālo e-pasta adresi saskaņošanas dalībniekiem nosūta precizēto tiesību akta projekta paketi.

Ja attiecīgā saskaņošanas dalībnieka pārstāvis neierodas uz starpministriju (starpinstitūciju) sanāksmi vai noteiktajā termiņā nesniedz nekādu atbildi, ja ir rīkota elektroniskā saskaņošana, tā vērā neņemtos, vai daļēji vērā ņemtus iebildumus uzskata par atsauktiem un tiem ir ieteikuma raksturs.

Ja starpministriju (starpinstitūciju) sanāksmē, vai rīkojot elektronisko saskaņošanu par vērā neņemtajiem, vai daļēji vērā ņemtajiem iebildumiem vienošanās netiek panākta, atbildīgā ministrija sagatavo projektu izskatīšanai

attiecīgi Valsts sekretāru sanāsmē vai Ministru kabineta komitejas sēdē.

Lēmumus par izskatīšanai iesniegtajiem tiesību aktu projektiem Valsts sekretāru sanāksmes klātesošie balsstiesīgie dalībnieki pieņem vienbalsīgi. Ja vienošanās netiek panākta, iesniedzējs tiesību akta projektu iesniedz izskatīšanai Ministru kabineta komitejas sēdē.

2. Ministru kabineta komitejas sēde

Pirms izskatīšanas Ministru kabineta sēdē, Ministru kabineta komitejā izskata tādu plānošanas dokumenta projektu, par kuru nav panākta vienošanās saskaņošanas procesā.

Komiteja lēmumu par projekta virzību izskatīšanai Ministru kabineta sēdē pieņem vienbalsīgi.

Izskatīšanai uz Ministru kabineta sēdi virza tiesību akta projektu, kas komitejas sēdē atbalstīts bez grozījumiem vai kurā iesniedzējam nepieciešams izdarīt grozījumus, par kuriem komitejā pieņemts lēmums vai kuru formulējumu rakstiski iesniedz izskatīšanai komitejas sēdē un kuri ir ierakstīti komitejas sēdes protokolā.

3. Ministru kabineta sēde

Bez izskatīšanas Valsts sekretāru sanāsmē un komitejas sēdē Ministru kabineta sēdē izskata tiesību akta projektu, kas uzskatāms par saskaņotu.

Pēc tiesību akta projekta teksta galīgā varianta noformēšanas to saskaņo ar atbildīgo ministriju un tiesību akta projektu novirza izskatīšanai Ministru kabineta sēdē.

Ministru kabineta sēdē atbalsta (pieņem) tiesību akta projektu.

Likumprojektu, Saeimas lēmumprojektu un Ministru kabineta vēstules projektu Saeimai Ministru kabineta sēdē atbalsta tikai tādā gadījumā, ja tā teksts ir pilnīgi izstrādāts un sagatavots nosūtīšanai uz Saeimu. Ja teksts nav pilnīgi izstrādāts, to neatbalsta un Ministru kabinets lemj par projekta turpmāko izskatīšanas gaitu Ministru kabinetā.

4. Saeima

Par saņemtajiem likumprojektiem līdz ar savu atzinumu par to tālākvirzīšanu Prezidijs ziņo Saeimai, kas lemj par likumprojektu nodošanu komisijām, nosakot atbildīgo komisiju, vai par to noraidīšanu.

Izskatot likumprojektu pirmajā lasījumā, atbildīgās komisijas ievēlētais referents sniedz ziņojumu. Pēc ziņojuma atklājamās debātes par likumprojekta principiem. Pēc debašu izbeigšanas Saeima lemj par likumprojekta pieņemšanu pirmajā lasījumā.

Ja likumprojekts pieņemts pirmajā lasījumā, Saeima lemj par termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi.

Likumprojektu otrajam lasījumam sagatavo atbildīgā komisija, dodot atzinumus par iesniegtajiem priekšlikumiem un, ja nepieciešams, pievienojot savus priekšlikumus.

Izskatot likumprojektu otrajā lasījumā, referents sniedz ziņojumu, pēc kura tiek uzsākta likumprojekta izskatīšana pa pantiem

Otrajā lasījumā notiek balsošana par katru panta punktu vai daļu, pantu kopumā vai pantu grupu.

Otrajā lasījumā balsojami tikai atbildīgās komisijas priekšlikumi, kā arī tie priekšlikumi, kas noteiktā termiņā iesniegti atbildīgajai komisijai vai Saeimas

Kancelejai un līdz balsošanai nav atsaukti.

Par pieņemtu uzskatāms tas priekšlikums, kurš saņēmis klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.

Likumprojektu trešajam lasījumam sagatavo atbildīgā komisija, dodot atzinumus par iesniegtajiem priekšlikumiem un, ja nepieciešams, pievienojot savus priekšlikumus.

Izskatot likumprojektu trešajā lasījumā, referents sniedz ziņojumu. Apspriežami un balsojami tikai tie panti, par kuriem pēc otrā lasījuma iesniegti priekšlikumi.

Trešajā lasījumā balsojami tikai atbildīgās komisijas priekšlikumi, kā arī tie priekšlikumi (arī priekšlikumi par pārejas noteikumiem), kas noteiktā termiņā iesniegti atbildīgajai komisijai vai Saeimas Kancelejai un līdz balsošanai nav atsaukti.

Ja Saeima likumprojektu trešajā lasījumā nepieņem, to nodod atpakaļ atbildīgajai komisijai un tas var tikt no jauna iesniegts izskatīšanai trešajā lasījumā

Likumprojekts uzskatāms par pieņemtu un līdz ar to kļūst par likumu, ja tas apspriests trijos lasījumos, bet divos lasījumos pieņem likumprojektus, kas atzīti par steidzamiem, valsts budžeta projektu un grozījumus valsts budžetā un likumprojektus, kas paredz starptautisko līgumu apstiprināšanu.

Ja Valsts prezidents Satversmes ir prasījis likuma otrreizēju caurlūkošanu, Saeima nākamajā sēdē bez debatēm nodod Valsts prezidenta motivētos iebildumus atbildīgajai komisijai un citām komisijām un lemj par termiņu, kādā iesniedzami priekšlikumi un likums atkārtoti izskatāms.

Saeimas pieņemtos likumus Prezidijs nosūta Valsts prezidentam izsludināšanai

Nevalstisko organizāciju līdzdalības iespējas:

- **Piedalīties politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu sagatavošanas darba grupās;**
- **Sniegt atzinumus par izsludinātajiem tiesību akta projektiem;**
- **Piedalīties Valsts sekretāru sanāksmēs, Ministru kabineta komitejas un Ministru kabineta sēdēs;**
- **Sniegt atzinumus par likumprojektu Saeimas atbildīgajai komisijai;**
- **Piedalīties Saeimas komisijas sēdēs;**
- **Vērsties pie Valsts prezidenta, ar lūgumu uz klausīt, lai ietekmētu normatīvā akta izsludināšanu.**
- **Piesaistīt masu mediju uzmanību interesējošo jautājumu aktualizēšanā;**

Politikas ieviešana un izvērtēšana

Lai zinātu vai ieviestā politika reāli dzīve darbojas, nepieciešama regulāra politikas plānošanas dokumentu izvērtēšana, kurā tiek uzklausīts sabiedrības viedoklis.

Nevalstisko organizāciju līdzdalības iespējas:

- **vērsties pie atbildīgajām institūcijām;**
- **tikšanās ar amatpersonām un politiķiem;**
- **Piesaistīt masu mediju uzmanību interesējošo jautājumu aktualizēšanā;**

Tiesību aktu pieņemšanas shēma

